

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1931.

Första kammaren.

Nr 10.

Lördagen den 7 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 3 e. m.

Herr statsrådet *Gyllenswärd* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:
nr 67, med förslag till lag om upplagshus och upplagsbevis; samt
nr 68, med förslag till lag om ändrad lydelse av 13 § lagen den 12 maj 1897
(nr 27) för Sveriges riksbank.

Upplästes följande till riksdagen inkomna handling:

Finlands riksdag har äran inbjuda Sveriges riksdag att genom sina representanter närvara vid invigningen av Finlands nya riksdagshus i Helsingfors den sjunde mars nittonhundratrettioett klockan 13.

Festkommittén.

Herr **förste vice talmannen**: Jag tillåter mig hemställa, herr talman, att kammaren behagade besluta att antaga den erhållna inbjudningen. Enligt talmanskonferensens uppfattning skulle riksdagen vid detta tillfälle bäst komma att representeras av sina talmän, och jag anhåller därför att samtidigt få hemställa, det kammaren ville jämväl besluta att låta sig representeras av sin talman.

Vad herr förste vice talmannen sålunda hemställt bifölles.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades herr *Granström* för tiden till och med den 17 innevarande månad, herr *Johansson, August*, för tiden från den 10 till och med den 20 februari och herr *Asplund* för tiden 14—24 februari.

Föredrogos och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 58, angående efterskänkande i vissa fall av kronans rätt till danaarv; och
nr 59, angående avstående i vissa fall av allmänna arvsfondens rätt till arv.

Föredrogos och hänvisades till jordbruksutskottet Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 60, angående försäljning av vissa delar av tullverket tillhöriga hemmanet Funäsdalen nr 31 i Tännäs socken av Jämtlands län; och

nr 61, angående försäljning av allmänna arvsfonden tillfallna fastigheten nr 3 och 4 i kvarteret Vildmannen med adressnummer 18 vid Norrlandsgatan i Stockholm.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 66, angående förändring i avseende å löneställning och antal m. m. beträffande vissa ordinarie befattningar vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk.

Föredrogs, men bordlades ånyo på flera ledamöters begäran konstitutionsutskottets utlåtande nr 2 samt andra lagutskottets utlåtanden nr 1 och 2.

Ang. stämpel-
avgiften för
pärlor m. fl.
lyxvaror.

Föredrogs ånyo bevillningsutskottets betänkande nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående fortsatt tillämpning av förordningen den 17 maj 1923 (nr 113) om utgörande av en särskild stämpelavgift i vissa fall vid köp, byte eller införsel till riket av pärlor med flera lyxvaror.

I en den 3 januari 1931 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 15, hade Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att antaga följande vid propositionen fogade

Förslag till

förordning angående fortsatt tillämpning av förordningen den 17 maj 1923 (nr 113) om utgörande av en särskild stämpelavgift i vissa fall vid köp, byte eller införsel till riket av pärlor med flera lyxvaror.

Härigenom förordnas, att förordningen den 17 maj 1923 om utgörande av en särskild stämpelavgift i vissa fall vid köp, byte eller införsel till riket av pärlor med flera lyxvaror skall, 19 § med ändrad lydelse enligt förordning den 5 april 1929 (nr 52), äga fortsatt tillämpning till och med den 30 juni 1932.

Med förmälan, att utskottet icke funnit anledning till erinran mot föreliggande förslag, hade utskottet i det nu ifrågavarande betänkandet hemställt, att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 15, antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning angående fortsatt tillämpning av förordningen den 17 maj 1923 (nr 113) om utgörande av en särskild stämpelavgift i vissa fall vid köp, byte eller införsel till riket av pärlor med flera lyxvaror.

Reservation hade anmälts av herrar *Örne*, *Boman* och *Lithander*, vilka dock ej antytt sin mening.

Herr *Örne*: Herr talman, mina herrar! Denna skatt har ju i statsfinansiellt hänseende mycket ringa betydelse. Det förefaller rent av egendomligt att ha en särskild skatteform med en uppbörd till ett så obetydligt belopp, som det här gäller. Därest staten är i behov av ökade inkomster, är väl det riktiga — om man vill fördela bördan på det mest rättvisa sättet — att företaga en höjning av inkomst- och förmögenhetsskatten. En höjning av denna skatt med en poäng skulle ju komma att medföra en mångdubbelt större inkomst för staten än den nu förevarande skatteformen ger.

Pärlskatten har ju nu emellertid blivit en fana, som hissas av en del av mina egna partivänner och av representanter för andra partier, därför att det anses på något sätt särskilt fint och demokratiskt att kämpa emot bärandet av smycken. Jag kan nu för min del inte tycka, att den saken bör behandlas i sådant sammanhang.

Särskilt förefaller det vara synnerligen olämpligt att ha en skatt lagd så, att den direkt lockar till att gå förbi de egentliga näringsidkarna och driva

smyghandel. Att sådan förekommer, är nog tämligen säkert. Om det gällde att vinna några stora folkhygieniska eller sociala fördelar genom bibehållandet av här ifrågavarande skatteform, finge man kanske dragas med olägenheterna och med det kringgående av beskattningen, som förekommer. Men då så inte är förhållandet, utan det hela mera är en ren känslosak än rör sig om en realitet, har jag för min del ansett, att man icke bör bibehålla skatteformen i fråga.

Det synes mig emellertid efter närmast föregående riksdags beslut — då bevillningsutskottet hade gått på, att denna skatt borde avskaffas, men riksdagen beslöt desavuera utskottet — inte finnas någon som helst möjlighet att nå fram till en ändring av vad utskottet här har föreslagit. Jag skall därför inskränka mig till att uttala den förhoppningen, att de, som ha en annan mening än jag i denna fråga, måtte komma på bättre tankar till nästa riksdag.

Herr talman! Jag har för närvarande intet yrkande.

Herr Nilsson, Johan, i Kristianstad: Herr talman! Denna skatt är ju en kvarleva från kristiden. Det har gjorts upprepade försök att få bort densamma, men det har inte lyckats. Därför har jag för min del tröttnat på att reservera mig i denna fråga. Jag har tidigare givit till känna, att jag anser, att man borde låta skatten försvinna. Den ger inte mera än 50- å 60,000 kronor, och när man därifrån drar omkostnaderna, som uppgå till ungefär en femtedel av vad skatten inbringar, blir det ju inte så mycket i behållning för statskassan. Dessutom är det ju, som den siste ärade talaren påpekade, även så, att det är mycket lätt att undandraga sig denna skatt — det är mycket svårt att kontrollera, att skatten erlägges. Man bör ju dock, om möjligt, undvika lagstiftning, som lätt inbjuder till överträdelser, såsom man anser, att denna skatteform gör.

Såsom redan nämnts, har emellertid riksdagen så sent som i fjol visat sig vara av annan mening. Då framlades inte någon proposition i ämnet, men förslag om skattens bibehållande framfördes i motion. I bevillningsutskottet vanns majoritet för avslag, men trots detta togo bägge kamrarna förslaget om, att skatten skulle bibehållas. När alltså riksdagen vill ha det så, får man väl ha skatten kvar.

Jag förmodar, att herr talmannen framställer proposition på bifall till utskottets hemställan, utan att jag gör något yrkande därom. Jag skall därför inte framställa något yrkande.

Herr Leander: Herr talman! Jag har begärt ordet för att tillkännagiva, att det inte är alla inom bevillningsutskottet, som äro lika kyliga mot denna skatt som de senaste båda ärade talarna. Även om vi andra inte äro så särskilt förtjusta i den eller hänfödda för densamma, så anse vi dock, att de, som ha råd att skaffa sig sådana dyrgripar, som det här gäller, gärna må erlagga den skatt, varom här är fråga.

Man talar om, att denna skatt inte inbringar så synnerligen mycket. Finansministern har i alla fall räknat med, att skatten skall tillföra statskassan viss inkomst eller omkring 60- å 70,000 kronor. Det är ändock pengar — ibland är det till och med mycket pengar. Det beror på, till vilket ändamål beloppet skall användas. Jag tycker för min del, att det vore bäst att göra denna skatt permanent, ty nu kostar det rätt så mycket, att proposition skall skrivas och tryckas för varje år, och så skola vi ha debatter här i riksdagen om saken. Allt det där kostar som sagt pengar. Det kanske bleve något hundratal kronor mera i behållning, om vi gjorde skatten permanent, och så sluppe vi tvista om den.

Det förefaller mig särskilt underligt, att de, som annars vilja ha tull på

Ang. stämpel-
avgiften för
pärlor m. fl.
lyxvaror.
(Forts.)

Ang. stämpel-
avgiften för
pärlor m. fl.
lyxvaror.
(Forts.)

allt möjligt, gå emot denna skatt, som ju dock är en lyxskatt. Vartenda år får man också höra, att det förekommer smuggling av smycken för att undgå skatten. Visst förekommer det smuggling. Men här smugglas sprit, här smugglas tobak, här smugglas mycket annat. Man kan väl dock inte avskaffa gällande förordningar bara därför, att de överträdas. Man får i stället se till, att lagarna efterlevas i möjligaste mån.

Jag tror, att det skulle väcka ganska stort uppseende i landet, om denna skatt nu avskaffades, i synnerhet när Kungl. Maj:t har framlagt förslag om dess bibehållande och ansett sig behöva inkomsten av skatten.

Jag ber därför att med ganska stor övertygelse få yrka bifall till utskottets förslag.

Herr **Bergman**: Ja, herr talman, det är väl knappast behövt att förlänga debatten i denna fråga. Då jag begärde ordet, visste jag inte, att min ärade partivän, herr Leander, redan gjort det och jag skulle nu kunna inskränka mig till att instämma med honom. Då jag emellertid fått ordet, kan jag ju tillägga, att till de sociala och folkpsykologiska skäl, som alltjämt tala för ifrågasättande skatt, kommer även den omständigheten, att vi nu befinna oss i en svår depressionstid. Under sådana omständigheter synes det föga lämpligt att just nu föreslå minskning av statsinkomsterna genom borttagandet av en så typisk lyxskatt som denna.

Herr **Örne**, som i motsats mot sina partikamrater här försvarar den motsatta ståndpunkten, säger sig hoppas, att de som hålla på denna skatt skola komma på bättre tankar nästa år. Jag kan tyvärr icke för min del ge honom någon förhoppning om, att jag i detta avseende skall tillmötesgå hans önsksningar. Det må vara, att herrar generaldirektörer och landshövdingar här synas ha en viss svaghet för smycken och pärlor o. s. v., men vi enklare människor känna oss icke därav föranledda att övergiva vår allmänna syn på frågan om lyxskatter, och jag ber för min del att få yrka bifall till utskottets förslag. Det framgår ju också av betänkandet, att det stora flertalet inom samtliga partier i utskottet inför de skäl, som anförts och väl icke minst med hänsyn till de tider, i vilka vi nu befinna oss, funnit sig böra förorda bibehållandet av denna skatt.

Herr **Örne**: Herr talman! Herr Bergman föreföll tro, att det låg något personligt intresse bakom min önskan att få den diskuterade skatten avskaffad. Jag skall be att få upplysa herr Bergman om, att när man av sitt ämbete har en inkomst för ett år av 20,392 kronor — en uppgift, som jag fick för min deklaration häromdagen — har man nog inte råd att köpa pärlhalsband och andra sådana saker. Men även om min inkomst vore flerdubbelt större, skulle jag helt säkert inte göra sådana inköp, emedan detta inte överensstämmer med min uppfattning om lämplig penningplacering.

Men det är ju inte den saken, som det här är fråga om. Herr Bergman sade, att sociala skäl tala för denna skatt. Vad i all världen är det för sociala skäl? Det skulle vara ytterst intressant att veta. Är det någon människa här i landet, som får det bättre på något sätt? Är det arbetarna, som få högre inkomst, eller bönderna, som få bättre betalt för sina produkter, därför att vi bibehålla denna skatt? Det är fullständigt meningslöst att anföra ett sådant argument, ehuru jag förstår, att det kan vara alldeles förträffligt för dem, som inte vilja göra något ordentligt på det sociala området, att kunna hänvisa till, att de i alla fall vilja beskatta lyx i form av äkta pärlor — ett bevis för, vilket utmärkt socialt intresse de ha.

Denna skatt har verkligen en förtjänst, nämligen att den avskräcker från att fortgå på samma väg in på områden, där en liknande beskattning skulle giva

lika litet. Det är den enda förtjänst den har. Men ur statsfinansiell synpunkt kan den verkligen inte betyda någonting. De, som nu anse sig ha råd att placera pengar i sådana saker som äkta pärlor o. dyl., låta nog inte avskräcka sig av de tio procenten. Men en hel del, som äro mindre samvetsgranna, låta helt enkelt bli att betala de tio procenten.

*Ang. stämpel-
avgiften för
pärlor m. fl.
lyxvaror.
(Forts.)*

Härvidlag hade herr Leander en mycket egendomlig uppfattning. Han sade, att när vi ha lagar, får man se till, att de upprätthållas. Ja, jag sade i mitt anförande, att om vi ha en lag, som främjar stora och viktiga samhällsintressen, få vi se till, att den upprätthålles, och vi få finna oss i, att den i vissa fall kringgås, då det gäller att vinna ett stort syfte. Men här gäller det inte att vinna något stort syfte, och det är väl ändå fel att stifta lagar endast för nöjet att upprätthålla dem. Något annat är det i själva verket inte fråga om här.

Om herrarna verkligen anse, att de mera förmögna här i landet och de större inkomsttagarna äro för lågt beskattade, är det ju en sak alldeles för sig. Då böra vi ändra skattprogressionen. Om det befinnes nödvändigt att höja inkomst- och förmögenhetsskatten, förklarar jag mig för min del villig att bära den höjning, som kan falla på min lott. Jag är villig att rösta på ett sådant beslut i riksdagen. Man kan således inte misstänka mig för att ha några personliga intressen här — då jag hittills har undgått att betala pärlskatt och för all framtid ämnar undgå det, men är villig, därest det är nödvändigt av sociala skäl, att betala en ökad inkomstskatt, ehuru den som utgår är nog så tung.

Jag tycker, att vi borde lägga bort de enkla — mycket enkla men synnerligen demagogiska — synpunkter på statsbeskattningen, som ha förts fram särskilt i den här frågan. Låt oss se på realiteterna, mina herrar, och låt oss inte lura oss själva och våra valmän med att ha skatter, som äro till endast för formens skull.

Herr talman! Jag har fortfarande intet yrkande.

Efter härmed slutad överläggning bifölls vad utskottet i förevarande betänkande hemställt.

Vid förnyad föredragning av bevillningsutskottets betänkande nr 2, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om fortsatt tillämpning av förordningen den 27 april 1923 angående rätt för Konungen att i visst fall åsätta särskild tullavgift, bifölls vad utskottet i detta betänkande hemställt.

Vid ånyo skedd föredragning av första lagutskottets utlåtande nr 3, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 76 och 77 §§ lagen den 23 oktober 1914 om krigsdomstolar och rättegången därstädes, bifölls vad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Föredrogos ånyo jordbruksutskottets utlåtanden:

nr 4, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående inredande av vissa lägenheter m. m. i veterinärhögskolans lokaler;

nr 5, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående statsbidrag till upprensning av avloppskanalerna till Mästermyr i Gotlands län;

nr 6, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av ön Kalven eller kronolägenheten Kalven, nr 1 i Öckerö socken av Göteborgs och Bohus län;

nr 7, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av vissa kronoegendomar och upplåtande av lägenheter från sådana egendomar;

nr 8, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående medgivande för Kungl. Maj:t att i vissa fall försälja kronoegendom m. m.; samt

nr 9, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 2 § lagen den 14 juni 1928 (nr 196) om galtbesiktnings-tvång.

Vad utskottet i dessa utlåtanden hemställt bifölles.

Vid föredragning av de vid sammanträdet början avlämnade kungl. propositionerna nr 67 och 68 blevo desamma på begäran bordlagda.

Herr *Löfvander* avlämnade nedannämnda av honom m. fl. undertecknade motioner:

nr 203, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående åtgärder för den inhemska sockerbetsodlingens uppehållande; och

nr 204, om höjning av sockertullen.

Dessa motioner hänvisades, nr 203 till jordbruksutskottet och nr 204 till bevillningsutskottet.

Anmälades och bordlades

statsutskottets utlåtanden:

nr 3, angående regleringen för budgetåret 1931/1932 av utgifterna under riksstatens tredje huvudtitel, innefattande anslagen till utrikesdepartementet;

nr 9, angående regleringen för budgetåret 1931/1932 av utgifterna för kapitalökning i avseende å post- och telegrafverken, statens järnvägar och statens vattenfallsverk;

nr 18, i anledning av vissa utav Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen under fjärde huvudtiteln gjorda framställningar m. m.; och

nr 19, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående nedsättning av räntan å vissa lån ur lånefonden för tjänstemannasamhället vid Mörby; samt

andra lagutskottets utlåtanden:

nr 3, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 20 kap. 3 § lagen den 18 juni 1926 om delning av jord å landet, dels ock i ämnet väckt motion;

nr 4, i anledning av väckt motion om utredning och förslag rörande viss ändring i expropriationslagen; och

nr 5, i anledning av väckt motion om förenklat förfarande för erhållande av rätt att framdraga elektrisk starkströmsledning.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 4.31 e. m.

In fidem
G. H. Berggren.

Tisdagen den 10 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 4.30 e. m.; och dess förhandlingar leddes av herr förste vice talmannen.

Justerades protokollen för den 4 och den 6 innevarande månad.

Anmälades och godkändes första lagutskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 22, till Konungen, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 76 och 77 §§ lagen den 23 oktober 1914 om krigsdomstolar och rättegången därstädes.

Anmälades och godkändes bevillningsutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 23, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående fortsatt tillämpning av förordningen den 17 maj 1923 (nr 113) om utgörande av en särskild stämpelavgift i vissa fall vid köp, byte eller införsel till riket av pärlor med flera lyxvaror; och

nr 24, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om fortsatt tillämpning av förordningen den 27 april 1923 angående rätt för Konungen att i visst fall åsätta särskild tullavgift.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts proposition nr 67, med förslag till lag om upplagshus och upplagsbevis.

Föredrogs och hänvisades till bankoutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 68, med förslag till lag om ändrad lydelse av 13 § lagen den 12 maj 1897 (nr 27) för Sveriges riksbank.

Föredrogos, men bordlades ånyo på flera ledamöters begäran statsutskottets utlåtanden nr 3, 9, 18 och 19 samt andra lagutskottets utlåtanden nr 3—5.

På framställning av herr förste vice talmannen beslöts, att statsutskottets utlåtande nr 3, angående regleringen för budgetåret 1931/1932 av utgifterna under riksstatens tredje huvudtitel, innefattande anslagen till utrikesdepartementet, skulle uppföras främst bland två gånger bordlagda ärenden på föredragningslistan för morgondagens sammanträde.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 4.38 e. m.

In fidem
G. H. Berggren.